Management Samenvatting

1. Onderzoeksopzet en opdracht

Gemeente Gouda wil dat iedereen in de gemeente onbeperkt mee kan doen, ongeacht of iemand een handicap heeft. Toegankelijkheid van gebouwen is de randvoorwaarde van inclusie. De gemeente wil dat haar gebouwen toegankelijk zijn voor alle inwoners en wil hindernissen zoveel mogelijk wegnemen.

Gemeente Gouda heeft Ongehinderd gevraagd om 40 van haar gebouwen in kaart te brengen wat betreft de toegankelijkheid en hierover te adviseren.

Ongehinderd is een bedrijf met een missie. Wij zijn een onafhankelijke organisatie die gebouweigenaren en -beheerders ondersteunt bij de toegankelijkheid van hun gebouwen voor mensen met een beperking.

0-meting

De gebouwen zijn getoetst aan de hand van de criteria van het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid (NLKT), niveau Platina. Hiermee wordt de toegankelijkheid voor verschillende soorten beperkingen in kaart gebracht, te weten mensen in een rolstoel, mensen die slecht ter been zijn, mensen met een visuele beperking, mensen met een auditieve beperking, mensen met een hulp- of assistentiehond, mensen met een licht cognitieve beperking, lange mensen, kleine mensen, mensen met obesitas.
De verbeterpunten zijn uitgewerkt tot adviezen. Per gebouw is er één adviesrapport opgemaakt. De adviesrapporten bevatten de verbeterpunten voor het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid. Alle bevindingen zijn voorzien van foto's. De opbouw van de rapportages zijn zodanig dat inzichtelijk is welke verbeterpunten er voor respectievelijk Brons, Zilver, Goud en Platina zijn.

Bij een aantal locaties is er een persoonlijke oplevering gedaan na afloop van de toets door de Inspecteur/Adviseur van Ongehinderd. Hij heeft de verbeterpunten in een persoonlijk adviesgesprek toegelicht aan de beheerders van de locaties. Hierdoor wordt het belang van toegankelijkheid onder de aandacht gebracht waardoor meer bewustzijn en draagvlak ontstaat.

Kostenraming

Aanvullend op de adviesrapportages is er een kostenraming opgemaakt van de verbeterpunten per gebouw. Er kan gemakkelijk gefilterd worden op gebouwen, aanpassingen, aanpassingen voor huurder/ verhuurder, budgetten, niveau NLKT (kosten cumulatief van brons naar platina), etc.
De bedragen in de kostenraming zijn indicatief. De bedragen zijn gebaseerd op kengetallen uit de periode 2018-2020. De huidige marktprijsstijgingen zijn daarin niet meegenomen en monumentale situaties zijn buiten beschouwing gelaten.

De resultaten van de toetsen en adviezen zijn uiteengezet in een totaaloverzicht (spreadsheet). De verbeterpunten die organisatorisch van aard zijn én de verbeterpunten die door de locatiebeheerders opgepakt worden, zullen gemarkeerd worden. Deze kunnen hierdoor makkelijk weg-gefilterd worden. Hierdoor ontstaat een overzicht van de te nemen technische maatregelen om de gebouwen toegankelijker te maken. In dit overzicht is per verbeterpunt/maatregel de volgende informatie gegeven:

- Of het in strijd is met huidige wet- en regelgeving,
- Voor welk type beperking het een belemmering oplevert,
- Welk rendement wordt behaald met het nemen van de maatregel,
- Welke direct verholpen kunnen worden zonder investering,
- Of het een fysieke aanpassing of organisatorische aanpassing is,

• Of het invloed heeft op de bedrijfsvoering van de gebouwgebruiker.

Ervaringsdeskundigheid

Na de 0-meting heef er een kennismaking plaatsgevonden met de leden van de Goudse Adviesraad voor Mensen met een Beperking (GAB) om de tussentijdse resultaten met hen te delen en hen te vragen om hun input te leveren, zodat dit verwerkt kon worden in het uiteindelijke integrale advies. Deze input is verwerkt in de adviezen, zoals u die hier vindt.

De GAB is nu betrokken geweest bij het schrijven van het Integraal Advies. De GAB geeft aan dat door een combinatie van omvang rapportages en korte reactietijd de bijdrage van de GAB beperkt is gebleven. Tevens geven zij aan dat zij in vervolgprojecten graag betrokken zouden worden bij de selectie van locaties.

Het verdient de aanbeveling, ter verdere optimalisatie van het proces, om bij vervolgstappen op het gebied van toegankelijkheid de GAB vooraan in het proces te betrekken. Zowel bij de uitvoering van de adviezen per locatie als bij een eventuele verbreding van de scope. Dit is verder uitgewerkt onder het kopje "Ervaringsdeskundigheid" in de bijlage 'Aanbevelingen'.

Analyse en integraal advies

De Senior Adviseur heeft de volgende stukken geanalyseerd: de Lokale Inclusie Agenda; de MJOP; de monumentale gebouwen (en monumentale elementen). Na deze analyses en met de input van externe partijen (GAB), is een integraal advies gegeven waarin de volgende vragen beantwoord worden, met een onderbouwing:

• Welke gebouwen zouden aangepast moeten worden en welke niet;

• Welke maatregelen zouden uitgevoerd moeten worden en welke niet;

• Hoe zou de uitvoering gepland kunnen worden;

• Welke subsidies beschikbaar zijn voor uitvoering van maatregelen en voor welke gebouwen.

<u>Constructieve impact</u>

Na overleg in de tussentijdse oplevering is met gemeente Gouda besloten om die maatregelen met te verwachte impact op constructie van het gebouw en de te verwachte kosten van de te nemen maatregelen niet door een rondgang met een calculator (of een aannemer) te doen. De Senior Adviseur van Ongehinderd zal voor deze kosten een inschatting geven gebaseerd op onze expertise. Dit is een inschatting bij benadering, geen bouwkundige raming. Er is een stelpost opgenomen met

als doel om te faciliteren dat budgetberekeningen gedaan kunnen worden. Zie hiervoor het overzicht kostenraming.

Wet- en Regelgeving

De onderzoekopzet is gebaseerd op: Besluit Algemene Toegankelijkheid.

Vanuit het VN-Verdrag Handicap dat Nederland in 2016 geratificeerd heeft, is in 2017 een aanpassing gedaan in de Wet Gelijke Behandeling op Grond van Handicap of Chronische Ziekte die stelt:

"Toegankelijkheid wordt de norm en ontoegankelijkheid de uitzondering."

Deze wetgeving stelt dat elke gebouwbeheerder verplicht is zijn publieke gebouwen toegankelijk te maken of in ieder geval aanpassingen te treffen om het toegankelijker te maken. Drie aspecten bij deze wetgeving zijn: geleidelijkheid, redelijkheid en basale criteria.

Het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid (NLKT) sluit perfect aan bij deze aspecten van de wetgeving. Door middel van de gradaties Brons, Zilver, Goud en Platina kan men geleidelijk aan naar toegankelijkheid toewerken en binnen alle redelijkheid. Het niveau Zilver kan gezien worden als op dit moment voldoende aan de wetgeving. Als een gebouw op niveau Zilver toegankelijk is betekent dat, dat iemand met een beperking zelfstandig naar binnen kan. Brons is er voor die gebouwen waar binnen alle redelijkheid niet aan Zilver voldaan kan worden, omdat dat een onevenredige belasting oplevert. Geleidelijk aan wordt verwacht dat er naar de niveaus Goud en waar mogelijk Platina toegewerkt wordt.

Dit is te lezen in artikel 6 van het Besluit:
"De in artikel 2a van de wet bedoelde geleidelijke verwezenlijking van de algemene toegankelijkheid houdt in dat degene tot wie het verbod van onderscheid zich richt in elk geval verplicht is tot het treffen van voorzieningen van eenvoudige aard en gaandeweg zorg te dragen voor de algemene toegankelijkheid voor personen met een handicap of chronische ziekte, tenzij dat voor hem een onevenredige belasting vormt.

Onder een voorziening van eenvoudige aard wordt verstaan: een voorziening die op weinig ingrijpende wijze en zonder of met weinig kosten tot stand kan worden gebracht."

In artikel 7 staat dat bij de beoordeling of er sprake is van een onevenredige belasting als bedoeld in artikel 2a, eerste lid, van de wet in het bijzonder rekening gehouden wordt met:

a. de omvang, de middelen en de aard van de organisatie of onderneming;
b. de geraamde kosten;

c. het geraamde nut voor personen met een handicap of chronische ziekte in het algemeen, rekening houdend met de frequentie en de duur van het gebruik van de relevante goederen en diensten en met de frequentie en de duur van de relatie met de verkoper of dienstverlener;
d. de levensduur van de infrastructuur en de voorwerpen die voor de verlening van een dienst worden gebruikt;
e. de historische, culturele, artistieke of architectonische waarde van het roerend of onroerend goed in kwestie; en
f. de veiligheid en de uitvoerbaarheid van de voorzieningen in kwestie.

In het kort:
Stap 1 is: eenvoudige aanpassingen uitvoeren (zogenaamde "Quick Wins"). Dit is verplicht volgens de basale criteria van de wetgeving, zoals hierboven genoemd.
Stap 2: aanpassingen voor algemene toegankelijkheid treffen, tenzij deze een onevenredige belasting vormen.
Dit nemen we op in ons integraal advies. We doen hiervoor een kosten-batenanalyse. Hierin wordt geraamde nut (rendement) met kosten vergeleken. Bijvoorbeeld een RVT (rolstoel vriendelijk toilet) wat groot genoeg is voor een rolstoel (draaicirkel, opstelruimte, transferruimte) en alle voorzieningen bevat (toiletpot, onderrijdbare wastafel, beugels etc.), maar wat niet voldoet aan de vloerafmeting die voor NLTK Platina (ITS) geëist wordt en waarvoor een constructieve verbouwing nodig zou zijn (verplaatsen van muren en opnieuw inrichten van RVT). Deze aanpassing zullen wij als onevenredig markeren en we zullen de gemeente in dit voorbeeld adviseren om de aanpassing niet uit te voeren.

Daarnaast wordt er rekening gehouden met levensduur, veiligheid en de monumentale status.

2. Resultaten

Zie voor de resultaten de volgende bijlagen:

- De adviesrapporten per locatie. Dit is een rapportage per NLKT-niveau van de verbeterpunten, met beschreven de bevinding, de conclusie, het advies, de adviescategorie (bouwtechnisch of organisatorisch), eventuele constructieve impact en wie het verbeterpunt mogelijk gaat oppakken (enerzijds de verhuurder/gemeente en anderzijds de huurder/beheerder).
- Het BCA (Bevinding, Conclusie, Advies)-overzichten per locatie. Dit te filteren geeft per element (+foto) aan: de bevinding + doelgroep(-en), het rendement (hoog/midden/laag),

moeilijkheidsgraad (makkelijk-, goed-, moeilijk te realiseren), constructieve impact, adviesoptie, advies per NLKT-niveau en adviescategorie (bouwtechnisch of organisatorisch)

- Het Totaal overzicht kostenraming: Dit overzicht heeft een aantal tabbladen. Tabblad 1 is een samenvatting van alle locaties met de kostenindicaties per NLKT-niveau (cumultief; dus zilver is incl. brons, goud is incl. brons en zilver en platina is incl. brons, zilver en goud). Tabblad 2 is een overzicht van alle locaties met daarin aangegeven het niveau dat realistisch haalbaar is. In alle ander tabbladen staan de kosten per locatie per verbeterpunt per NLKT-niveau, met daarbij de moeilijkheidsgraad, advies categorieën en toelichting.

3. Afweging Kosten-Batenanalyse

Hierbij hebben wij voornamelijk, zoals al beschreven, aan de hand van artikel 7 en in het bijzonder artikel 2a, van de wet gewerkt. Aangevuld hebben wij ook rekening gehouden met het MJOP, of een pand monumentaal is en daar waar wij persoonlijke opleveringen hebben gedaan. Deze punten hebben wij in ons rendement per element (bevinding/conclusie/advies) verwerkt en zijn wij gekomen tot de gradaties hoog/midden/laag. Om niet te komen tot een onevenredige belasting (artikel 7) hebben we voor de advisering de combinatie van kosten, rendement en moeilijkheidsgraad bekeken. Bijvoorbeeld: is het verbeterpunt makkelijk uitvoerbaar + hoog rendement + lage kosten, dan kan dit direct worden uitgevoerd (Quick win). In ons integraal advies geven wij dan ook per locatie aan wat realistisch haalbaar is en geven wij aan welke verbeterpunten opgepakt kunnen worden van de hogere NLKT-niveaus.

Lia

"Iedereen kan meedoen. Met deze titel is met de nota Sociaal domein de toon gezet voor de weg die de gemeente Gouda in wil slaan: meebewegend met de ontwikkelingen in het sociaal domein, wordt gebouwd aan de ambitie om Gouda een stad te laten zijn waar iedereen zich thuis kan voelen en mee kan doen aan de samenleving."

In de LIA van gemeente Gouda staat aangegeven dat verder onderzoek gedaan zal worden naar de verbetering van toegankelijkheid van de voor publiek toegankelijke gebouwen, waaronder gemeentelijk vastgoed. De focus komt vooral te liggen bij de uitvoering van kosteneffectieve maatregelen. In de Kosten-Batenanalyse in dit onderzoek wordt hiermee rekening gehouden en worden de kosten afgezet tegen het rendement.

In de LIA komt ook de toegankelijkheid van scholen en sportaccommodaties naar voren. Deze zullen in een vervolgtraject meegenomen kunnen worden. Zie hiervoor ook onze aanbevelingen in Hoofdstuk 5.

MJOP

Het MJOP hebben wij bekeken en hebben wij in beperkte mate in ons advies kunnen toepassen.

Monumentaal

Zeker 30% van de getoetste panden is monumentaal en kan dus een behoorlijke impact hebben op de adviezen. Dit hebben wij dan ook zeker meegenomen in onze analyse en advies voor de diverse monumentale panden. Bijvoorbeeld daar waar het mogelijk is hebben wij een bijna niet uitvoerbaar bouwtechnisch advies omgezet naar een organisatorisch advies (zie bv. getoetste molens).

4. Samenvatting Advies

In het onderstaande overzicht van alle getoetste locaties is aangegeven in blauw welk NLKT niveau realistisch haalbaar is, met daarbij de kostenindicatie. Dit is een samenvatting van de resultaten uit het integraal adviesrapport en totaaloverzicht kostenraming. Ook staat vermeld welke locatie al voldoet aan een keurmerk en waar wij de persoonlijke opleveringen hebben gedaan. Het GAB heeft ons aangegeven welke locaties zij belangrijk vinden. Wij hebben dit verder aangevuld in de gradaties hoog, midden en laag. Hierin afgewogen de belangrijkheid van de publieke functie en de grote van de bevolking(-groepen) waarvoor de locatie is bestemd.

			Haalbaarheid NLKT certificeringsniveau							
Locatie:	Adres	Postco	Kosten Bron	Kosten Zilve	Kosten Goud	Kosten Platina	rmerk bel	Belangrijkhei	Monument	PO
Agnietenkapel	Nieuwe Markt 100	2801 GR	€ 7.162,50	€ 19.362,50	€ 21.081,00	€ 35.578,50		Hoog	ja	
Barbaratoren	Kuiperstraat 42	2801 NR	€ -	n.v.t.	€ 4.525,00	€ 6.050,00		Midden	ja	
Bibliotheek	Lekkenburg1	2804 XA	n.v.t.	€ 5.610,00	€ 8.768,50	€ 78.806,00	Brons	Hoog		ja
Brandweer	Keerkring12	2802 DG	n.v.t.	€ 4.587,50	€ 11.302,50	€ 91.056,00	Brons	Laag		
Buurtcentrum de Kade	Jan Luykenstraat 25	2806 PD	€ 7.475,00	€ 11.212,50	€ 61.924,00	€ 73.822,50		Hoog		ja
Buurthuis de Speelwinkel	Raam 60	2801 VM	€ 55.275,00	€ 93.175,00	€ 108.999,00	€ 118.851,50		Hoog		
Buurthuis de Spoel	Turfsingel 32	2802 BC	€ 21.420,00	€ 40.055,00	€ 75.445,00	€ 97.184,50		Hoog		
Chocoladefabriek	Klein Amerika 20	2806 CA	€ 950,00	€ 8.630,00	€ 34.190,00	€ 100.552,50		Hoog		ja
Cultuurhuis Garenspinnerij	Turfsingel 34	2802 BC	€ -	€ 19.885,00	€ 50.132,50	€ 108.397,50		Hoog		ja
Dansstudio Gouda	Lethmaetstraat 60	2802 KC	€ 15.775,00	€ 49.275,00	€ 74.800,00	€ 83.171,50		Hoog	ja	
De Goudse Schouwburg	Boelekade 67	2806 AE	€ 1.100,00	€ 10.102,50	€ 34.263,00	€ 120.925,25		Hoog		ja
De Petteflet-Quadrant kindercentr	Lethmaetstraat 47	2802 KB	€ 33.200,00	€ 34.700,00	€ 43.435,00	€ 60.872,50		Midden		
Fietsendepot	Goejanverwelledijk 10	2806 NZ	n.v.t.	€ 1.500,00	n.v.t.	n.v.t.	Brons	Laag		
Filmhuis Gouda	Lethmaetstraat 45	2802 KB	€ 41.145,00	€ 53.845,00	€ 63.098,50	€ 74.538,50		Hoog		ja
Gemeente Gouda, afd. BOR	Heempad 1	2804 RE	€ 6.700,00	€ 19.900,00	€ 30.625,00	€ 36.275,00		Laag		
Goldapoortje	Achter de Kerk 11	2801 JX	€ 1.000,00	€ 4.200,00	€ 7.000,00	€ 20.850,00		Midden	ja	
Gouda's Harmonie de Pionier	Ankerpad 2	2802 RD	€ 5.650,00	€ 10.400,00	€ 16.655,00	€ 29.171,00		Midden		
Gymzaal Aakwerf	Aakwerf 42	2804 MX	€ 1.340,00	€ 26.296,00	€ 36.302,00	€ 74.202,00		Hoog		
Huis van de Stad	Burgemeester Jamesplein 1	2801 AK	€ 700,00	€ 3.382,50	€ 22.297,50	€ 34.497,50		Hoog		
Kinderboerderij De Goudse Hofste	Bloemendaalseweg 34	2804 AB	€ 5.780,00	€ 32.655,00	€ 86.891,50	€ 108.855,00		Hoog		
KDV de Mirte	Wilhelmina van Pruisenlaan 4	2807 MH	€ -	€ -	€ 8.025,00	€ 13.025,00		Midden		
KDV het Paradijsje	Wilhelmina van Pruisenlaan 4	2807 MH	€ 33.200,00	€ 33.200,00	€ 46.862,50	€ 64.045,00		Midden		
Korenbeurs	Hoge Gouwe 2	2801 LB	€ 2.395,00	€ 2.895,00	€ 4.345,00	€ 4.345,00		Midden	ja	
Malle Molen	Eerste Moordrechtse Tiendwe	2801 KJ	€ 2.750,00	€ 3.000,00	€ 11.025,00	€ 16.075,00		Midden	ja	
Molen 't Slot	Punt 17	2801 ZV	€ 2.750,00	€ 4.500,00	€ 8.000,00	€ 11.618,50		Midden	ja	
Molen de Roode Leeuw	Vest 67	2801 VE	€ 3.200,00	€ 20.700,00	€ 29.725,00	€ 37.590,00		Midden	ja	
Museum De Goudse Waag	Markt 35	2801 JJ	€ 38.500,00	€ 59.450,00	€ 83.037,50	€ 125.523,50		Hoog	ja	ja
Museum Gouda Cheese Experienc	Agnietenstraat 21	2801 GZ	€ 125,00	€ 2.050,00	€ 3.050,00	€ 24.438,50		Hoog		
Muziekschool	Westhaven 12	2801 PH	€ (40.937,50)	€ 58.137,50	€ 73.650,00	€ 90.818,50		Laag	ja	
Muziektent	Houtmansplantsoen	2801 RA	€ 7.525,00	€ 8.725,00	€ 11.525,00	€ 12.525,00		Midden	ja	
Parkeergarage Spoorzone	Burgemeester Jamesplein 1c	2801 AK	€ 1.800,00	€ 6.800,00	€ 21.425,00	€ 25.677,50		Midden		
Ruiterclub Bloemendaal	Bloemendaalseweg 26	2804 AA	€ 10.950,00	€ 37.975,00	n.v.t.	n.v.t.		Midden		ja
Speeltuin de Sluis	Ankerpad 1	2802 RD	€ 425,00	€ 4.542,50	€ 10.366,00	€ 12.011,00		Hoog		
Stichting Brede School	Eerste E.J. Potgieterstraat 21	2802 LD	€ 11.200,00	€ 23.950,00	€ 46.390,00	€ 62.686,00		Laag		
Streekarchief, Gouwedepot	Kleine Esch 970	2841 MK	€ 1.200,00	€ 6.405,00	€ 17.330,00	€ 40.565,00		Midden		
t Govertje Buurtcentrum	Ouverturelaan 12	2807 JT	€ 1.425,00	€ 5.475,00	€ 13.057,00	€ 31.995,50		Hoog		ja
Vindingrijk-KDV de Schaapskooi	Heemraadslag 3	2805 DR	€ 1.125,00	€ 3.000,00	€ 8.100,00	€ 27.370,00		Midden		
Visbanken	Lage Gouwe 1	2801 MA	€ 175,00	€ 200,00	€ 200,00	€ 1.775,00		Midden	ja	
Vrouwentoren	Vrouwesteeg 34	2801 EK	€ 175,00	€ 200,00	n.v.t.	€ 3.675,00		Midden	ja	
Wijkvereniging Achterwillens	Sluismeesterslag 4	2805 ES	€ 4.600,00	€ 7.416,00	€ 18.622,50	€ 40.851,00		Hoog		
			€ 287.255,00	€ 737.394,50	€ 1.206.470,50	€ 2.000.267,25			13	9
Leganda:										
Belangrijk=	Hoog, Midden , Laag	Hoog' aangegeven door het GAB								
PO=	Persoonlijke Oplevering									

Subsidie

Elke gemeente heeft andere mogelijkheden tot subsidies. Wij gaan ervan uit dat de subsidies die binnen gemeente Gouda hiervoor gelden bij u bekend zijn.

Sportaccommodaties

De subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) is bedoeld voor amateursportorganisaties. Deze organisaties kunnen subsidie aanvragen voor bouw- en onderhoudskosten van sportaccommodaties en aanschaf van sportmaterialen.

Activiteiten gericht op energiebesparing, **toegankelijkheid**, circulariteit en klimaatadaptatie komen in aanmerking voor 10% aanvullende subsidie (30% totaal). Informatie over deze maatregelen vindt u in de bijlage Aanvullende subsidie BOSA 2023.

Deze subsidie kan aangevraagd worden vanaf een subsidiebedrag van €2.500. Per kalenderjaar geldt een maximum van €2,5 miljoen subsidie per aanvrager. In 2023 is een budget van €77 miljoen beschikbaar. Dit bedrag wordt verdeeld op volgorde van binnenkomst van complete aanvragen.

MKB

In samenwerking met MKB Nederland en Ongehinderd zijn er subsidies te krijgen voor de MKB Toegankelijke Routes. Zie voor meer informatie hierover in paragraaf "MKB Toegankelijke Routes" in Hoofdstuk 5: Aanbevelingen".

Bijlage 1: Aanbevelingen

In navolging van het VN Verdrag Handicap dienen alle gebouwen met een publieke functie (openbare gebouwen, kantoren, instellingen, maar ook private gebouwen met een publieke functie zoals winkels en restaurants) toegankelijk te zijn. Toegankelijkheid is namelijk de randvoorwaarde voor een inclusieve samenleving. Elk mens moet net zo mee kunnen doen als ieder ander aan alle facetten van de maatschappij. Daarom is onze aanbeveling om vervolgstappen te zetten na dit onderzoek.

1. Verbreed scope naar overige gebouwen maatschappelijk vastgoed

Als gemeente Gouda wil je ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen aan het maatschappelijk leven. In de scope van de huidige opdracht is gekozen om te focussen op het vastgoed wat in beheer van gemeente Gouda zelf is. Daarmee is de juiste keuze gemaakt voor de eerste stap. Het maatschappelijk leven speelt zich qua gebouwen echter af in het volledige maatschappelijke vastgoed. Daarom verdient het de aanbeveling om te onderzoeken of deze scope in een vervolgtraject verbreed kan worden, waarin de overige maatschappelijke gebouwen ook een 0-meting ondergaan. Denk hierbij aan sportlocaties, scholen, en al die gebouwen die een maatschappelijke functie hebben binnen de gemeente.

Dit was tevens een opmerking van de GAB.

Zoals ook staat in de Lokale Inclusie Agenda van gemeente Gouda:

Om… *"iedereen mee te kunnen laten doen. Op de sportclub, in een theatervoorstelling: als publiek en op het podium, met je vrienden en vriendinnen naar een school in de buurt, winkelen, uitgaan, of een museum of restaurant bezoeken. Dit moet voor iedereen mogelijk zijn."*

Ook al is de gemeente misschien niet de eigenaar, door de publieke functie van deze gebouwen is het desalniettemin wel de verantwoordelijkheid van de gemeente om zorg te dragen voor de verbetering van de toegankelijkheid en de gemeente heeft dan ook een stimulerende en activerende rol hierin.

In de praktijk kan dit als volgt vormgegeven worden: Gemeente Gouda laat een 0-meting uitvoeren en biedt vervolgens de rapportages met verbeterpunten aan de locatiebeheerders aan. Bewustwording is hierbij een belangrijk onderdeel en is de eerste stap om ervoor te zorgen dat locatiebeheerders aan de slag gaan met aanpassingen voor een betere toegankelijkheid van hun locaties. Dit kan gecreëerd worden door middel van een persoonlijke oplevering op locatie waarbij de locatiebeheerder wordt mee genomen, - in een rolstoel, met geblindeerde bril, etc-, door zijn

gebouw om zelf te ervaren hoe (on-)toegankelijk zijn gebouw is. Uit onze ervaring weten we dat dit helpt en dat locatiebeheerders op deze manier kunnen gaan zorgdragen voor de uitvoering van de zogenaamde "quick-wins"; die aanpassingen die gemakkelijk en met geen tot weinig middelen te realiseren zijn. Vervolgens zou de gemeente een "potje" ter beschikking kunnen stellen om de locatiebeheerders te helpen de grotere aanpassingen (gedeeltelijk) te financieren.

2. MKB Toegankelijke Route

Horeca, winkels en overig midden- en kleinbedrijf vormen een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven van alle mensen, met en zonder beperking. Uit de LIA van gemeente Gouda blijkt dat Voor de horeca het vormgeven aan inclusie en toegankelijkheid nog vaak een vraagstuk is. Daarom is onze aanbeveling om ook hier de aandacht binnen gemeente Gouda in een vervolgstap op te richten. Daar zijn ook subsidies voor via MKB Nederland.

Met de MKB Toegankelijke Routes zet Ongehinderd samen met VNO-NCW, MKB-Nederland en gemeenten toegankelijkheid op de kaart én adviseren we lokale ondernemers om de toegankelijkheid te verbeteren. We stimuleren locaties om te voldoen aan een erkend basisniveau van toegankelijkheid.

Winkels en ondernemingen die meedoen met de MKB Toegankelijke Route in deelnemende gemeenten worden door onze inspecteurs uitgebreid getoetst op toegankelijkheid en ontvangen naar aanleiding daarvan een persoonlijk toegankelijkheidsadvies. Vaak kan er met relatief kleine aanpassingen, zoals het plaatsen van een drempelhulp, het aanbrengen van markeringen op glazen wanden en deuren of het wegnemen van obstakels namelijk al een enorm verschil gemaakt worden.

De toegankelijkheidsinformatie van deze locaties wordt ook weergegeven in de Ongehinderd app. Met deze informatie krijgen inwoners en bezoekers met een beperking inzicht in waar zij in deze gemeente zelfstandig op pad kunnen, kunnen genieten van een kop koffie en lekker kunnen winkelen.

<u>Reactie van de GAB:</u>

"De Samenwerkende Ondernemers Gouda en de GAB hebben in het kader van het evenement "Gouda Niks Mis Mee" nagenoeg alle winkeliers in de Binnenstad bezocht. Dat kan benoemd en gebruikt worden als een goed startpunt. In 2021 is de gemeente Gouda door MKB toegankelijk geselecteerd voor de MKB toegankelijke routes, maar zover wij weten is hier geen vervolg aan gegeven."

3. Ervaringsdeskundigheid

In het VN-Verdrag staat dat ervaringsdeskundigheid betrokken moet worden bij de verbetering van de toegankelijkheid:

"Nothing About Us, Without Us"

Oftewel "Niks over ons, zonder ons"

Wij adviseren om de Goudse Adviesraad voor Mensen met een Beperking (GAB) in het beginstadium van elk vervolgproject met betrekking tot toegankelijkheid te betrekken. Zo actief als redelijkerwijs mogelijk en wenselijk is. Een mogelijke, succesvolle werkwijze hiervoor kan zijn: Mensen van de werkgroep gaan de locaties als eerste bezoeken. Zij geven een beoordeling vanuit ervaringsdeskundigheid. Onze professionele en onafhankelijke inspecteur neemt deze beoordeling mee in de toets. Hiervan wordt 1 adviesrapport opgemaakt met gebundeld advies vanuit ervaringsdeskundigheid en het technisch perspectief. Op deze manier doe je een 0-meting waarbij de beleving van toegankelijkheid en de algemene norm gecombineerd zijn.

Ook kunnen zij vooraf hun advies uitbrengen over de wenselijke selectie van de te toetsen locaties.

4. Nieuwbouw, verbouw en grootscheepse renovatie

Wanneer er groots wordt verbouwd of bij nieuwbouw is het uitgelezen moment om Toegankelijkheid aan de voorkant mee te kunnen nemen. Door een toegankelijkheidsexpert mee te laten kijken met de bouwtekeningen en advies te laten geven over hoe toegankelijkheid het beste meegenomen kan worden in de realisatie van het gebouw, hoeft toegankelijkheid niet zo heel veel te kosten en voorkom je dat er achteraf alsnog aanpassingen gedaan moeten worden om invulling te geven aan de eerder besproken wetgeving.

Daarom is onze aanbeveling om in het beleid te borgen dat bij elk project in het beginstadium zowel een technische toegankelijkheidsexpert als ervaringsdeskundigheid wordt betrokken, zodat het eindresultaat een toegankelijk gebouw (en openbare ruimte) is.

Als Ongehinderd ondersteunen wij de gemeente Gouda hier graag bij. Het programma Ongehinderd Bouwen biedt u hiervoor handvatten. Het betreft een totaalprogramma van de initiatieffase tot en met realisatie en oplevering. Ongehinderd heeft het programma ontwikkeld in samenwerking met rolstoelarchitect Ed Bijman.

5. Bewustwording

Toegankelijkheid gaat veelal over fysieke aspecten, maar heeft daarnaast ook betrekking op interne (communicatie)processen. Denk hierbij over informatie op de website over de locatie en de voorzieningen zoals parkeren en openbaar vervoer, maar ook aanmelding en ontvangst bij een receptie, meerdere ingangen met verschillende mate van toegankelijkheid, communicatie via intercoms, veiligheidscontroles en schriftelijke communicatie. Het gaat er hierbij om dat er rekening gehouden kan worden met alle fysieke en zintuiglijke beperkingen van inwoners en bezoekers van gemeente Gouda.

De beleving van toegankelijkheid van gebouwen is naast de fysieke eigenschappen, ook afhankelijk van de bejegening en gastvrijheid van medewerkers van de locatie. Hiervoor is door Ongehinderd het concept Ongehinderd Gastvrij bedacht. Tijdens de bewustwordingstrainingen wordt personeel getraind om iedere bezoeker, beperkt of niet, gastvrij te behandelen en respectvol te bejegenen. Hiervoor werkt Ongehinderd samen met Niek van den Adel. Niek is gediplomeerd trainer, gastspreker, ondernemer en rolstoelgebruiker.

Voordelen zijn dat bouwkundige/bouwtechnische maatregelen soms niet of niet op korte termijn uitgevoerd kunnen worden en dat organisatorische maatregelen dan wel op korte termijn mogelijk zijn. Ook is gastvrijheid en bejegening van inwoners en bezoekers van gemeente Gouda belangrijk voor het gevoel van toegankelijkheid en inclusie.

6. Informatievoorziening

Onzekerheid over toegankelijkheid van gebouwen is voor mensen met een beperking een grote figuurlijke drempel. Dit geldt voor alle gebouwen die je als bezoeker of inwoner wil bezoeken. Uit onderzoek blijkt dat 35% van de mensen thuisblijft als ze niet weten wat ze kunnen aantreffen op locatie. Informatievoorziening over toegankelijkheid is daarom van groot belang en maakt integraal onderdeel uit van de dienstverlening van Ongehinderd. Tijdens de toets verzamelt de Inspecteur de toegankelijkheidsinformatie die voor mensen met verschillende soorten beperkingen van belang is. Deze informatie kan in overleg met gemeente Gouda en op een nader te bepalen moment gepresenteerd worden in de landelijke Ongehinderd app en website. Dit betreft feitelijke en positieve informatie over de voorzieningen die aanwezig zijn en niet over de verbeterpunten. Mensen willen weten wat er wél is.

Hierdoor heeft gemeente Gouda een bereik van meer dan 270.000 gebruikers van de app en website. De belangrijkste toegankelijkheidskenmerken kunnen ook aangeleverd worden voor publicatie op de eigen website, in diverse formatten (via API of widget). Deze informatie blijft voor een jaar actueel. Door aan te sluiten met een abonnement kunnen we de informatie jaarlijks

actualiseren en de locaties iedere drie jaar hercertificeren voor het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid.